

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XI./2023
Plénum

Nález:

spisová značka	PL. ÚS 10/2022
populárny názov	Režazenie pracovného pomeru VŠ pedagógov
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.10.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 36 ods. 1 písm. b Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov § 48 ods. 6 zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 77 ods. 5
analytická právna veta	<p>Pokiaľ ide o tvrdené porušenie čl. 12 ústavy, namietané zákonné ustanovenia sa netýkajú pravidiel uplatňovaných na základe osobnostných znakov dotknutých adresátov, ale pravidiel, ktorých predmetom je regulácia osobitného povolania vysokoškolského učiteľa. Odlišný prístup zákonodarcu týkajúci sa zaobchádzania s vysokoškolskými učiteľmi v pracovnoprávných vzťahoch premietnutý v napadnutej právnej úprave nemá osobnostný, ale vecný a špecifický základ, a preto nemá diskriminačný charakter. Povolanie nepredstavuje zakázaný (kvalifikovaný) diskriminačný dôvod.</p> <p>Napadnuté zákonné ustanovenia týkajúce sa uzatvárania pracovných zmlúv s vysokoškolskými učiteľmi na dobu určitú reflektujú osobitné potreby oblasti vysokého školstva a opätovné uzavretie takýchto pracovných zmlúv je závislé od posúdenia príslušných zásluh dotknutých osôb v pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti, resp. kladného hodnotenia ich vykonanej vyučovacej a vedeckej činnosti. Spôsob uzatvárania pracovných pomerov s pedagogickými zamestnancami je koncepčnou vecou zákonodarcu, do ktorej nateraz ústavný súd nemá dôvod zasiahnuť.</p>
skutkový stav a základné fakty	Navrhovatelia považovali napadnuté ustanovenia Zákonníka práce a zákona o vysokých školách upravujúce uzatváranie pracovných zmlúv na dobu určitú (režazenie pracovného pomeru vysokoškolských pedagógov) za nesúladné s ustanoveniami ústavy pre ich rozpor s princípmi demokratického a právneho štátu a z dôvodu ich diskriminačnej povahy vo vzťahu k pedagogickým zamestnancom vysokých škôl.
z odôvodnenia	<u>K namietanému nesúladu napadnutej právnej úpravy s čl. 12 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy:</u> Navrhovatelia namietajú nesúlad spornej právnej úpravy s princípom rovnosti,

resp. zákazu diskriminácie v zmysle čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy v spojení so základným právom zamestnancov na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, konkrétne s ochranou proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní v zmysle čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy. Sú toho názoru, že napadnuté zákonné ustanovenia „... zakladajú neprípustnú diskrimináciu osôb na základe iného postavenia (povolania vysokoškolských pedagógov)“.

Navrhovateľmi napadnutá právna úprava sa týka rovnako všetkých vysokoškolských učiteľov. Dôvodom odlišného prístupu zákonodarcu nie je zjavne ani jedno z hľadísk, ktoré sú výslovne vyjadrené v čl. 12 ods. 2 ústavy. Uvedené ustanovenie zakazuje diskrimináciu prevažne na základe určitých osobnostných znakov (PL. ÚS 10/2018). Medzi kritériá, ktoré čl. 12 ods. 2 ústavy explicitne formuluje ako kritériá zakázané, povolanie nie je zahrnuté. Výpočet zakázaných dôvodov v uvedenom ustanovení ústavy je však demonštratívny [m. m. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 8. 6. 1976 týkajúci sa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), sťažnosť č. 5100/71, Engel a spol. proti Nemecku, § 72]. Použitý pojem „iné postavenie“ totiž umožňuje zahrnúť do množiny zakázaných diskriminačných dôvodov aj ďalšie, ústavou explicitne neformulované kritériá. Nemusí pritom nevyhnutne ísť o dôvody spočívajúce vo vlastnostiach spätých s osobnostnými a inými nemennými črtami človeka (ako sa to na prvý pohľad na znenie čl. 12 ods. 2 ústavy môže javiť). Aj ESLP vo vzťahu k slovnému spojeniu „iné postavenie“ použitého v čl. 14 dohovoru uviedol, že ochrana poskytovaná týmto ustanovením sa neobmedzuje na odlišné zaobchádzanie založené na vlastnostiach, ktoré sú osobné v tom zmysle, že by boli vrodené alebo nemenné (rozsudok ESLP z 13. júla 2010, sťažnosť č. 7205/07, Clift proti Spojenému kráľovstvu, § 59). Môže ísť o dôvody spočívajúce na osobných voľbách odrážajúcich osobnostné rysy (fr., traits de la personnalité) každého z nás (rozsudok ESLP zo 4. 5. 2010, sťažnosť č. 21990/08, Peterka proti Českej republike).

Ústavný súd je toho názoru, že slovné spojenie „iné postavenie“ použité v čl. 12 ods. 2 ústavy je potrebné vykladať v nadväznosti na predtým vymenované zakázané diskriminačné dôvody nerozlučne späté s ľudskou jedinečnosťou. Inými slovami, uvedené slovné spojenie, ktorým čl. 12 ods. 2 ústavy nadobúda demonštratívny charakter, treba vykladať ako „iné postavenie“ obdobné charakteristikám pred ním menovaným, nie ako „iné postavenie“ v zmysle postavenia svojou podstatou odlišného od ostatných explicitne menovaných zakázaných dôvodov. Nevyhnutné je preto skúmanie, či uvažovaný diskriminačný dôvod má svojou povahou priamy vzťah k niektorému z vypočítaných dôvodov podľa čl. 12 ods. 2 ústavy (PL. ÚS 1/2012).

Podľa ústavného súdu povolanie nie je identifikované spoločným povahovým základom s niektorým z ústavou zakázaných dôvodov diskriminácie. Keďže najdôležitejším spoločným predpokladom na výkon povolania je v zásade vzdelanie (nieť pochýb, že to platí práve vo vzťahu k povolaniu vysokoškolského učiteľa), možno povedať, že človek sa s predpokladom vykonávať povolanie nerodí. Žiaden zo zakázaných diskriminačných dôvodov nijako nedeterminuje osobnú voľbu jednotlivca spočívajúcu vo výbere povolania, nepodmieňuje ani schopnosti na jeho výkon či na jeho zmenu, pretože prístup k vzdelaniu, jeho priebeh a výsledky nemôžu závisieť od vlastností vymenovaných v čl. 12 ods. 2 ústavy. Ak by ústavný súd vo všeobecnosti pripustil, že pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, viera a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok alebo rod môžu a priori vykazovať relevantný faktický a v nadväznosti na to aj akýkoľvek právom uznaný vplyv na výber, prípravu a následný výkon povolania, vytvoril by tým predpoklady akceptácie obmedzenia určitých kategórií osôb v prístupe k povolaniu, a to práve na báze niektorého z ústavou zakázaných dôvodov (PL. ÚS 1/2012).

Skupinou poslancov namietané zákonné ustanovenia sa netýkajú pravidiel

uplatňovaných na základe osobnostných znakov dotknutých adresátov, ale pravidiel, ktorých predmetom je regulácia osobitného povolania vysokoškolského učiteľa. Odlišný prístup zákonodarcu týkajúci sa zaobchádzania s vysokoškolskými učiteľmi v pracovnoprávných vzťahoch premietnutý v napadnutej právnej úprave nemá osobnostný, ale vecný a špecifický základ, a preto nemá diskriminačný charakter. Námetka skupiny poslancov o rozpore napadnutej úpravy s čl. 12 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy preto opomína rozmer, z ktorého by bolo možné takýto rozpor vyvodiť.

Konštatovanie, že povolanie nepredstavuje zakázaný (kvalifikovaný) diskriminačný dôvod, postačuje pre prijatie záveru o absencii ústavne relevantného vzťahu napadnutej právnej úpravy s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy. Ústavný súd preto návrhu navrhovateľov v časti namietajúcej nesúlad napadnutých zákonných ustanovení s čl. 12 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy nevyhovel.

K namietanému nesúladu napadnutej právnej úpravy s čl. 1 ods. 1 ústavy:

Skupina poslancov namieta nesúlad napadnutej právnej úpravy s princípmi demokratického a právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy z dôvodu ich diskriminačnej povahy voči pedagogickým zamestnancom vysokých škôl.

Základnou črtou ľubovôle (svojevôle) je absencia racionálneho odôvodnenia pri zavedení určitého regulatívneho nástroja, čo má význam nielen pre požiadavku rovnosti v právach, ale súčasne aj pre kvalitu právneho štátu. Zásada rovnosti sa tak nerozlučne spája s princípom právneho štátu.

Keďže ústavný súd v rámci ústavného prieskumu návrhu skupiny poslancov v časti namietajúcej nesúlad spornej zákonnej úpravy s čl. 12 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy nevyhovel, nevyhovel mu ani v časti namietajúcej nesúlad napadnutej úpravy s čl. 1 ods. 1 ústavy.

K namietanému nesúladu napadnutej právnej úpravy s čl. 1 ods. 2 ústavy:

Východiská ústavného prieskumu namietaného nesúladu:

Skupina poslancov namieta nesúlad napadnutej právnej úpravy aj s čl. 1 ods. 2 ústavy, podľa ktorého Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky. Porušenie čl. 1 ods. 2 ústavy namieta z dôvodu namietaného nesúladu napadnutej právnej úpravy so smernicou Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú. Navrhovatelia sú toho názoru, že sporná zákonná úprava predstavuje nesprávnu transpozíciu uvedenej smernice. Podľa nich zákonodarca prijatím napadnutej právnej úpravy v súvislosti s uzatváraním pracovnoprávných vzťahov s pedagogickými zamestnancami vysokých škôl výlučne na dobu určitú nesprávne transponoval do právneho poriadku Slovenskej republiky doložky 4 bod 1 a 5 bod 1 písm. a) rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú.

Medzi medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná (t. j., s ktorými vyslovila súhlas národná rada a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom) a ktorých ustanovenia má v zmysle čl. 1 ods. 2 ústavy uznávať a dodržiavať, patria nepochybne aj zmluvy, na ktorých je založená Európska únia, a to Zmluva o EÚ [Zmluva o Európskej únii (konsolidované znenie 2016). Ú. v. ES C 202, 7. 6. 2016.] a Zmluva o fungovaní EÚ [Zmluva o fungovaní Európskej únie (konsolidované znenie 2016). Ú. v. ES C 202, 7. 6. 2016.]. Jedným zo základných záväzkov vyplývajúcich z týchto medzinárodných zmlúv je aj záväzok riadne a včas implementovať/transponovať

smernice, predstavujúce osobitný prameň práva EÚ definovaný v čl. 288 a čl. 291 Zmluvy o fungovaní EÚ. Článok 1 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 288 Zmluvy o fungovaní EÚ (pokiaľ ide o záväznosť smernice pre každý členský štát, ktorému je určená) a čl. 291 bod 1. Zmluvy o fungovaní EÚ (prijatie všetkých opatrení vnútroštátneho práva potrebných na vykonanie právne záväzných aktov Únie) je potrebné interpretovať v kontexte čl. 7 ods. 2 prvej vety ústavy (prenos častí práv Slovenskej republiky na Európsku úniu) v spojení s kompetenciami Súdneho dvora podľa čl. 258 a čl. 260 Zmluvy o fungovaní EÚ. Vo výsledku to znamená, že smernica nie je tzv. referenčnou normou v konaní o súlade právnych predpisov (čo je zrejme aj z čl. 125 ods. 1 ústavy) a že nedostatky implementácie smernice (ako porušenie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z dotknutých zmlúv) právne záväzne nekonštatuje a nesankcionuje ústavný súd, ale Súdny dvor v rozsahu svojej právomoci, ktorá sa neprekrýva s právomocou ústavného súdu a nie je možné do nej zasahovať. Alternatívou interpretačnej exkluzivity Súdneho dvora v sporných otázkach európskeho práva (vrátane správnosti prevzatia právne záväzného aktu Európskej únie, ak je prevzatie potrebné, čo je práve prípad smernice) je eurokonformný výklad implementačného právneho predpisu, teda predpisu podľa čl. 7 ods. 2 tretej vety ústavy, v súvislosti s ktorým sa možno v prípade potreby obrátiť aj Súdny dvor podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ. V prípade výkladovej dostupnosti/jednoznačnosti alebo dostatku podkladovej judikatúry Súdneho dvora však možno použiť vlastný eurokonformný výklad a ním komplexne prispieť k posúdeniu otázky ústavného súladu/nesúladu právneho predpisu (teda aj toho, ktorý je skúmaný v predchádzajúcich častiach tohto odôvodnenia).

V okolnostiach posudzovaných otázok je teda podľa požiadaviek eurokonformného výkladu relevantné, či napadnutá právna úprava predstavuje správnu transpozíciu doložiek 4 bodu 1 a 5 bodu 1 písm. a) rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú. Posúdenie tejto otázky sa nerozlučne spája s posúdením otázky súladu napadnutej právnej úpravy s uvedenou smernicou, pre ktorej zodpovedanie je rozhodujúci správny výklad v konaní vo veci samej relevantných ustanovení tejto smernice.

Na základe čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ je právomoc podať autoritatívny výklad práva EÚ v záujme zabezpečenia jednotného výkladu a následne jednotnej a účinnej aplikácie práva EÚ v členských štátoch EÚ zverená Súdному dvoru. V prípade, ak je otázka výkladu práva EÚ nastolená v konaní pred vnútroštátnym súdom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný nijaký opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súd v zásade povinný obrátiť sa s touto otázkou na Súdny dvor (rozsudky z 9. 9. 2015, Ferreira da Silva e Brito a i., C-160/14, EU:C:2015:565, bod 37 a z 18. 7. 2013, Consiglio nazionale dei geologi a Autorità garante della concorrenza e del mercato, C-136/12, EU:C:2013:489, bod 25 a tam citovaných judikatúr). Túto povinnosť nemá, pokiaľ dospeje k záveru, že pred ním nastolená otázka výkladu práva EÚ nie je relevantná, čo je dané vtedy, ak akákoľvek odpoveď na túto otázku nebude môcť mať nijaký vplyv na jeho rozhodnutie sporu v konaní vo veci samej (rozsudok zo 6. 10. 1982, Cilfit a i., 283/81, EU:C:1982:335, bod 10), alebo že k príslušnému ustanoveniu práva EÚ už bol Súdny dvorom podaný výklad, alebo že správne uplatnenie práva EÚ je tak jasné, že nevytvára priestor na žiadne dôvodné pochybnosti (rozsudok z 9. 9. 2015, Ferreira da Silva e Brito a i., C-160/14, EU:C:2015:565, bod 38). Existenciu takejto možnosti je potrebné posúdiť v závislosti od charakteristík vlastných právu EÚ, osobitných ťažkostí, ktoré predstavuje jeho výklad, ako aj rizika rozdielov v judikatúre v rámci EÚ (rozsudok z 15. 9. 2005, Intermodal Transports, C-495/03, EU:C:2005:552, bod 33). Obrátiť sa na Súdny dvor s otázkou výkladu práva EÚ prostredníctvom návrhu na začatie konania o prejudiciálnej otázke v zmysle čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ pritom možno aj bez akéhokoľvek podnetu účastníkov konania (rozsudky zo 16. 12. 2008, Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, bod 90, a z 21. 7. 2011, Kelly, C-104/10, EU:C:2011:506, bod 62).

Ústavný súd zvažoval predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru (obdobne ako tak učinil v konaní vo veci sp. zn. PL. ÚS 5/2018, pozn.) týkajúcich sa výkladu doložiek 4 bodu 1 a 5 bodu 1 písm. a) rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú s ohľadom na napadnuté a s nimi súvisiace ustanovenia vnútroštátneho práva (§ 77 ods. 1 a 6 zákona o vysokých školách), avšak vzhľadom na nedostatočné odôvodnenie návrhu na začatie konania, ktorým je ústavný súd v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, a predovšetkým vzhľadom na skutočnosť, že k označenej úniovej právnej úprave už bol Súdnym dvorom podaný výklad a odpoveď na zvažované prejudiciálne otázky možno vyvodit' z jeho doterajšej pomerne početnej judikatúry, ústavný súd dospel k záveru, že predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru v posudzovanom prípade nie je potrebné.

Skupina poslancov namieta nesprávnu transpozíciu doložky 4 bodu 1 rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú napadnutou zákonnou úpravou z dôvodu, že napadnuté právne normy umožňujúce reťazenie pracovných pomerov na dobu určitú pedagogických zamestnancov vysokých škôl bez objektívneho dôvodu závažne diskriminujú týchto zamestnancov vo vzťahu k iným zamestnancom. Podľa uvedenej doložky, pokiaľ ide o pracovnoprávne podmienky, pracovníci na dobu určitú nesmú byť voči porovnateľným stálym pracovníkom znevýhodňovaní len preto, že majú uzavretú pracovnú zmluvu alebo pracovnoprávny vzťah na dobu určitú, pokiaľ na odlišné zaobchádzanie neexistujú objektívne dôvody.

Súdny dvor pritom dospel k záveru (rozsudky zo 6. 7. 2006, Adeneler a i., C-212/04, EU:C:2006:443, body 69 – 70 a z 13. 9. 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, bod 53), že pojem „objektívne dôvody“ musí byť chápaný tak, že označuje presné a konkrétne okolnosti charakterizujúce určenú činnosť, a preto môže odôvodniť v tomto osobitnom kontexte použitie opätovne uzatváraných pracovných zmlúv na dobu určitú. Tieto okolnosti môžu vyplývať najmä z osobitného charakteru úloh, na ktorých splnenie takéto zmluvy boli uzavreté, a z charakteristických vlastností spojených s nimi alebo prípadne zo sledovania legitímneho cieľa sociálnej politiky členského štátu.

Podľa ústavného súdu napadnuté zákonné ustanovenia sú v súlade s uvedenými závermi Súdneho dvora, keďže rozdielne zaobchádzanie medzi vysokoškolskými učiteľmi ako pracovníkmi na dobu určitú a porovnateľnými pracovníkmi na dobu neurčitú odôvodňuje nie na základe toho, že toto rozdielne zaobchádzanie je stanovené vo vnútroštátnej všeobecnej a abstraktnej zákonnej norme, ale existenciou presných a konkrétnych okolností charakterizujúcich pracovnú činnosť vysokoškolských učiteľov a na základe objektívnych a transparentných kritérií (t. j. uskutočňovanie kvalitnej pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti, pričom táto kvalita u jednotlivých vysokoškolských učiteľov a vedcov môže mať dynamický charakter smerom nielen k zlepšeniu, ale aj zhoršeniu), a to (v zmysle rozsudku z 13. 9. 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, bod 58) na účely overenia, či táto nerovnosť zodpovedá skutočnej potrebe, je spôsobilá dosiahnuť sledovaný cieľ a je na tento účel nevyhnutná.

Podľa ústavného súdu napadnutá právna úprava rovnako zodpovedá skutočnej potrebe, je spôsobilá dosiahnuť sledovaný cieľ (uskutočňovanie kvalitnej pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti) a na jeho dosiahnutie ju možno považovať aj za nevyhnutnú v zmysle už uvedenej úniovej úpravy. Nevyhnutnosť pre dosiahnutie sledovaného cieľa v posudzovanom prípade týkajúcom sa zákazu znevýhodňovania pracovníkov na dobu určitú v pracovnoprávných podmienkach voči porovnateľným stálym zamestnancom (v zmysle doložky 4 bodu 1 rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú), resp. ochrany zamestnancov proti diskriminácii v zamestnaní [v zmysle čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy] spadajúcej do kategórie hospodárskych,

sociálnych a kultúrnych práv, je totižto potrebné posudzovať optikou menej prísneho testu proporcionality. V teste proporcionality pri hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach obstoja aj taká zákonná úprava, pri ktorej možno zistiť sledovanie nejakého legitímneho cieľa a ktorá tak činí spôsobom, ktorý si možno predstaviť ako rozumný prostriedok na jeho dosiahnutie, hoci nemusí ísť o prostriedok najlepší, najvhodnejší, najúčinnnejší či najmúdrejší. Požiadavka primeranosti (proporcionality) pri obmedzovaní hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv nekladie na zákonodarcu nároky porovnateľné s obmedzovaním občianskych a politických práv. Pre zákonodarcu to prináša zväčšenie manévrovacieho priestoru pri právnej úprave inštitútov, ktorými udeľuje hospodárskym, sociálnym a kultúrnym právam konkrétny obsah (PL. ÚS 1/2012, PL. ÚS 14/2014, PL. ÚS 16/2018). Hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv sa napokon možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré tieto práva vykonávajú (čl. 51 ods. 1 ústavy). Voľba nástrojov dosahujúcich sledované ciele a miera ich uplatnenia sú primárne úlohou zákonodarcu, ktorý za rozpoznanie problémov, ktoré si vyžadujú reguláciu, voľbu nástrojov a ich účinky, ktoré niekedy môžu byť aj negatívne, nesie politickú zodpovednosť.

Skupina poslancov namieta tiež nesprávnu transpozíciu doložky 5 bodu 1 písm. a) rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú napadnutou právnou úpravou z dôvodu jej nesúlady so závermi Súdneho dvora vyhlásenými v jeho rozsudku vo veci sp. zn. C-307/05 (rozsudok z 13. 9. 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509), v ktorom Súdny dvor uznal za objektívny dôvod, na základe ktorého možno predĺžiť platnosť pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov uzavretých na dobu určitú, sociálnu politiku štátu, pričom podľa skupiny poslancov pod tento dôvod nemožno subsumovať status vysokoškolských učiteľov, pretože výkonom ich činností nedochádza k napĺňaniu uvedeného cieľa. V bode 53 rozsudku vo veci sp. zn. C-307/05, Alonso, Súdny dvor uviedol, že pojem „objektívne dôvody“ v zmysle doložky 5 bodu 1 písm. a) rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú, „... musí byť chápaný tak, že označuje presné a konkrétne okolnosti charakterizujúce určenú činnosť, a preto môže odôvodniť v tomto osobitnom kontexte použitie opätovne uzatváraných pracovných zmlúv na dobu určitú“, pričom „tieto okolnosti môžu vyplývať najmä z osobitného charakteru úloh, na ktorých splnenie takéto zmluvy boli uzavreté, a z charakteristických vlastností spojených s nimi alebo prípadne zo sledovania legitímneho cieľa sociálnej politiky členského štátu (pozri rozsudok Adeneler a i., už citovaný, body 69 a 70)“. Pojem „objektívne dôvody“ v zmysle doložky 5 bodu 1 písm. a) rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú, sa teda podľa záverov Súdneho dvora má vykladať analogicky ako taký istý pojem „objektívne dôvody“ v zmysle doložky 4 bodu 1 uvedenej rámcovej dohody (rozsudok z 13. 9. 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, bod 56).

Napadnutá právna úprava je podľa ústavného súdu v súlade s citovanými závermi Súdneho dvora, keďže dôvod, pre ktorý bola prijatá, spočíva v presných a konkrétnych okolnostiach charakterizujúcich činnosť vysokoškolských učiteľov, t. j. v uskutočňovaní kvalitnej pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti, pričom tieto okolnosti vyplývajú z osobitného charakteru ich úloh vo vzdelávacej a vedeckovýskumnej činnosti. Sledovanie legitímneho cieľa sociálnej politiky členského štátu úniou úprava uznáva ako alternatívny objektívny dôvod uzatvárania zmlúv na dobu určitú. Pre zlučiteľnosť vnútroštátnej úpravy s ňou teda nie je nevyhnutné sledovanie výlučne tohto cieľa. Skutočnosť, že sledovanie takéhoto cieľa spomína dôvodová správa k napadnutej právnej úprave ipso facto, nezakladá jej prípadnú nezlučiteľnosť s požiadavkami plynúcimi z označenej úniovej právnej úpravy.

Podľa ústavného súdu napadnutá vnútroštátna úprava sa neobmedzuje na všeobecné a abstraktné povolenie využitia opätovne uzatváraných pracovných zmlúv na dobu určitú (porovnaj: rozsudok z 13. 9. 2007, Del Cerro Alonso, C-

307/05, EU:C:2007:509, body 54 a 55), keďže tie umožňujú uzatvárať s presne vymedzenou skupinou osôb – vysokoškolskými učiteľmi, a to s ohľadom na konkrétny obsah ich pracovnej činnosti a jej špecifiká, t. j. na základe objektívnych dôvodov, resp. v záujme dosiahnutia konkrétne vymedzeného cieľa – uskutočňovanie kvalitnej pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti.

Nesprávnu transpozíciu doložky 5 bodu 1 písm. a) rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú, skupina poslancov napáda aj z dôvodu jej rozporu so závermi Súdneho dvora vyhlásenými v jeho rozsudku vo veci sp. zn. C-190/13 (rozsudok z 13. 3. 2014, Márquez Samohano, C-190/13, EU:C:2014:146), v zmysle ktorých obnovovanie opakovane uzatvorených pracovných zmlúv na dobu určitú sa nemá použiť na uspokojovanie trvalých a dlhodobých potrieb univerzít v oblasti zamestnávania pedagogických pracovníkov. Navrhovatelia vzhliadajú nesúlad napadnutej právnej úpravy s uvedenými závermi Súdneho dvora z dôvodu, že činnosti, ktoré vysokoškolský učiteľ zabezpečuje, pedagogická a vedeckovýskumná činnosť nemajú dočasný, ale, naopak, trvalý charakter. Závery Súdneho dvora vyhlásené v uvedenom rozsudku sa však týkajú obnovovania pracovných zmlúv na dobu určitú s externými profesormi bez akéhokoľvek obmedzenia, pokiaľ ide o maximálnu dĺžku a počet obnovení takýchto zmlúv.

Določka 5 bod 1 rámcovej dohody ukladá členským štátom s cieľom zabrániť zneužívaniu opakovane uzatváraných pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov na dobu určitú povinnosť účinne a záväzne prijať najmenej jedno z opatrení, ktoré taxatívne vymedzuje, ak ich vnútroštátne právo neobsahuje rovnocenné zákonné opatrenia. Tri takto taxatívne vymedzené opatrenia v tejto doložke v bode 1 písm. a) až c) sa týkajú objektívnych dôvodov na obnovenie týchto pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov, maximálnej dĺžky platnosti týchto opakovane uzatváraných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov a počtu ich obnovení. Členské štáty disponujú mierou voľnej úvahy, pretože môžu použiť jedno alebo viaceré opatrenia uvedené v doložke 5 bode 1 písm. a) až c) rámcovej dohody alebo existujúce rovnocenné zákonné opatrenia, aby zohľadnili potreby príslušných odvetví a/alebo kategórií pracovníkov. Določka 5 bod 1 rámcovej dohody tým určuje členským štátom všeobecný cieľ spočívajúci v zabránení takému zneužívaniu, pričom im ponecháva voľbu prostriedkov na dosiahnutie tohto cieľa, pokiaľ nespochybnia cieľ alebo potrebný účinok rámcovej dohody (rozsudky z 11. 2. 2021, M.V. a i., C-760/18, EU:C:2021:113, body 54 – 56 a z 3. 6. 2021, EB, C-326/19, EU:C:2021:438, body 56 – 58).

Súdny dvor tiež napokon v súvislosti s univerzitnými vedeckými pracovníkmi dospel k záveru, že skutočnosť, že univerzity majú trvalú potrebu zamestnať takýchto pracovníkov, neznamená, že túto potrebu nemožno uspokojiť využitím pracovných zmlúv na dobu určitú (rozsudok z 3. 6. 2021, EB, C-326/19, EU:C:2021:438, bod 67). Uvedené závery možno nepochybne aplikovať aj na pedagogických zamestnancov vysokých škôl, resp. vysokoškolských učiteľov, ktorých zamestnanie slúži k plneniu tak pedagogických, ako aj vedecko-výskumných úloh vysokých škôl.

Okrem toho, Súdny dvor už konštatoval (rozsudok z 3. 6. 2021, EB, C-326/19, EU:C:2021:438, bod 69), že v prípade, ak predĺženie platnosti zmlúv na dobu určitú je podmienené kladným hodnotením vykonávaných vyučovacích a vedeckých činností, „osobitné potreby“ dotknutého odvetvia môžu primerane spočívať, pokiaľ ide o oblasť vedeckého výskumu (obdobne aj oblasť pedagogickej činnosti, pozn.), v potrebe zabezpečiť kariérny postup jednotlivých vedeckých (obdobne aj pedagogických, pozn.) pracovníkov v závislosti od ich príslušných zásluh, ktoré sa musia v dôsledku toho posúdiť. Ustanovenie, ktoré by ukladalo univerzite povinnosť uzavrieť zmluvu na dobu neurčitú s vedeckým (obdobne aj s pedagogickým, pozn.) pracovníkom nezávisle od ohodnotenia výsledkov jeho vedeckých (obdobne aj pedagogických, pozn.) činností, by preto

	<p>nesplňalo už uvedené požiadavky.</p> <p>Súdny dvor preto dospel k záveru (rozsudok z 3. 6. 2021, EB, C-326/19, EU:C:2021:438, bod 71), že doložka 5 rámcovej dohody sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá pre prijímanie univerzitných vedeckých (obdobne aj pedagogických, pozn.) pracovníkov stanovuje uzatváranie zmlúv na dobu určitú... pričom k uzatvoreniu takých zmlúv dôjde pod podmienkou, že sú k dispozícii zdroje pre plánovanie na účely vykonávania vedeckej a vyučovacej činnosti, doplnkovej vyučovacej činnosti a služieb študentom a zároveň predĺženie týchto zmlúv podlieha kladnému hodnoteniu vykonanej vedeckej a vyučovacej činnosti bez toho, aby bolo potrebné stanoviť objektívne a transparentné kritériá na overenie, či uzatvorenie a obnovenie takýchto zmlúv vskutku zodpovedá skutočnej potrebe, či sú spôsobilé dosiahnuť sledovaný cieľ a či sú nevyhnutné na tento účel“.</p> <p>Podľa ústavného súdu napadnuté zákonné ustanovenia týkajúce sa uzatvárania pracovných zmlúv s vysokoškolskými učiteľmi na dobu určitú reflektujú osobitné potreby oblasti vysokého školstva a opätovné uzavretie takýchto pracovných zmlúv je závislé od posúdenia príslušných zásluh dotknutých osôb v pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti, resp. kladného hodnotenia ich vykonanej vyučovacej a vedeckej činnosti.</p> <p>Napadnutú zákonnú úpravu je napokon potrebné vnímať v kontexte § 77 ods. 1 zákona o vysokých školách, ktorý umožňuje obsadzovanie funkčných miest docentov a profesorov aj osobami bez príslušného vedecko-pedagogického titulu alebo umelecko-pedagogického titulu, a § 77 ods. 6 zákona o vysokých školách, podľa ktorého ak vysokoškolský učiteľ obsadil funkčné miesto docenta alebo funkčné miesto profesora aspoň tretí raz a celkový čas jeho pôsobenia na týchto funkčných miestach dosiahol aspoň deväť rokov, získava právo na pracovnú zmluvu s touto vysokou školou na miesto vysokoškolského učiteľa na dobu určitú až do dosiahnutia veku 70 rokov. Uvedenou zákonnou úpravou zákonodarca vytvoril predpoklady na získanie pracovnej stability a vyššej miery sociálnej istoty tých vysokoškolských učiteľov, ktorí sa v prostredí vysokej školy pracovne etablojú. Túto úpravu preto možno považovať za existujúce zákonné opatrenie na zamedzenie nezákonného konania spočívajúceho v zneužívaní uzatvárania pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov na dobu určitú, ktoré zohľadňuje potreby príslušného odvetvia a kategórie pracovníkov a je rovnocenné s opatreniami uvedenými v doložke 5 bode 1 písm. a) až c) rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú (pozri v tomto ohľade bod 65 odôvodnenia tohto nálezu).</p> <p>Vzhľadom na uvedené východiská, označenú úniou právnú úpravu, relevantnú judikatúru Súdneho dvora a samotný prieskum napadnutých zákonných ustanovení ústavný súd nevzhladá v posudzovanom prípade nesprávnu transpozíciu doložiek 4 bodu 1 a 5 bodu 1 písm. a) rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na dobu určitú, národnou radou. Návrhu navrhovateľov nevyhovel ani v časti namietaného nesúladu napadnutej právnej úpravy s čl. 1 ods. 2 ústavy jednak preto, že v predmetnom kontexte neposudzuje súlad zákona so smernicou, a v širších interpretačných súvislostiach z vecných dôvodov uvedených v tejto časti odôvodnenia.</p> <p>Ústavný súd nálezom návrhu nevyhovel.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>predbežná (prejudiciálna) otázka-konanie o prejudiciálnej otázke SD EÚ</p>

	rovnosť, rovnoprávnosť-princíp rovnosti rovnosť, rovnoprávnosť-v zaobchádzaní diskriminácia-zákaz práva a slobody – hospodárske, sociálne a kultúrne práva-právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky Ústavný súd Slovenskej republiky-súlad právnych predpisov medzinárodné právo-medzinárodný záväzok práca, pracovný pomer-pracovná zmluva zamestnanec zmluva-pracovná zmluva európske právo právny štát test proporcionality súlad-súlad právnych predpisov
--	---

spisová značka	PL. ÚS 18/2022
populárny názov	Súdna mapa
sudca spravodajca	Miloš Maďar
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	08.11.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 141 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 141a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 144 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 148 ods. 1 zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov
analytická právna veta	<p>Pravidlo § 96 ods. 3 zákona o rokovacom poriadku nemá ústavnú relevanciu. Bez ďalších legislatívnych pochybení preto nemá jeho nerešpektovanie ústavnoprávne konzekvencie. Šesťmesačná lehota zákazu predkladania obsahovo totožných návrhov zákonov je lehotou procesnou, na ktorú dohliada národná rada. Ideálny stav prerokovania návrhov zákonov však nie je oblasť, do ktorej by mal ústavný súd zasahovať. Dodržiavanie tohto pravidla, ktoré vedie primárne k procesnej efektívnosti činnosti národnej rady v zákonodarnom procese, spadá do procesnej autonómie národnej rady.</p> <p>Ústavný súd v zákonodarnom postupe pri prerokovaní parlamentnej tlače nespozoroval porušenia, ktoré by bránili otvorenej diskusii zástancov konkurenčného názoru či narušovali právo parlamentnej menšiny (parlamentnej opozície) na prezentovanie názoru a kontrolu vládnucej väčšiny. Neschvaľuje konštantné skracovanie lehôt, ktoré je pri zákonodarnom procese v národnej rade čoraz častejšie, rešpektuje však parlamentnú autonómiu, do ktorej môže s ohľadom na princíp del'by moci vstúpiť len výnimočne, pri ústavne relevantnom nerešpektovaní ústavných práv alebo princípov.</p>
skutkový stav a základné fakty	Skupina poslancov podala návrh na začatie konania o súlade zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov s ústavou a dohovorom. Navrhovatelia kritizujú, že v druhom čítaní zákonodarného procesu, t. j. v neskorej fáze zákonodarného procesu, prostredníctvom rozsiahleho poslaneckého pozmeňujúceho návrhu sa do textu vládneho návrhu zákona dostali podstatné pasáže z už odmietnutých návrhov zákonov; nezohľadnenie Súdnej rady Slovenskej republiky v legislatívnom procese; tvrdia, že právnym účinkom napádaného zákona bude zrušenie viacerých okresných súdov, transformácia iných okresných súdov na tzv. sídelné súdy, čo v určitých situáciách stotožňuje s možnosťou preloženia sudcov

	okresných súdov bez ich súhlasu na iné miesto výkonu práce.
z odôvodnenia	<p><u>K ústavnej relevancii pravidiel legislatívneho procesu:</u></p> <p>Porušenie ústavnosti pri zákonodarnom procese môže nastať v troch odlišných situáciách.</p> <p>Prvým a najzávažnejším problémom je, ak národná rada poruší ústavné pravidlá výslovne sa týkajúce zákonodarného procesu (napr. čl. 84 ods. 1 a 2, čl. 87 ods. 1 ústavy). Porušenie ústavou stanovených pravidiel je samozrejme ústavne relevantné a musí viesť k deklarácii neústavnosti napadnutého zákona vo formálnom prieskume ústavnosti (PL. ÚS 13/2020, bod 25).</p> <p>V druhej situácii by ústavnú intenzitu mohlo dosiahnuť porušenie pravidiel vyplývajúcich zo zákona o rokovacom poriadku. V PL. ÚS 13/2020 (bod 28) ústavný súd konštatoval, že porušenie ústavných článkov môže byť zapríčinené aj (i) porušením ustanovenia zákona o rokovacom poriadku (ii) s určitou, vyššou intenzitou, pri ktorom mohlo dôjsť (iii) k porušeniu relevantných ústavných článkov. Nesúlad zákona s ústavou teda nemôže byť odvodený iba z nepodstatného porušenia procedurálnych pravidiel pri prerokovaní návrhu zákona. Iba hrubé a svojvoľné nerešpektovanie pravidiel zákonodarného procesu, ktoré nespĺňa ústavné garancie legitímneho a legálneho zákonodarného procesu, by bolo spôsobilé vyústiť do rozporu prijatého zákona s ústavou (PL. ÚS 48/03). V PL. ÚS 29/05 rovnako konštatoval, že „nerešpektovanie zákonom ustanovených pravidiel legislatívneho procesu môže mať v konkrétnom prípade v konečnom dôsledku nielen nezanedbateľný vplyv na celkovú kvalitu schváleného zákona, ale môže sa stať aj dôvodom, ktorý spôsobí neústavnosť zákona ako celku“. Porušenie pravidiel legislatívneho procesu nadobudne ústavnú intenzitu, ak týmto konaním dôjde k vážnemu porušeniu ústavných práv alebo princípov (PL. ÚS 4/2018). Pre deklaráciu neústavnosti napadnutého zákona je tak potrebné, aby nezákonný postup národnej rady pri zákonodarnom procese zasiahol ústavou chránený princíp (PL. ÚS 13/2022). Môže ísť napríklad o porušenie ústavných práv poslancov národnej rady pri výkone ich mandátu, princípu slobodnej súťaže politických strán, princípu väčšinového rozhodovania a ochrany parlamentnej menšiny, princípu pluralizmu tvorby vôle poslancov, princípu verejnosti pri prerokovaní návrhu zákona či princípu dlhodobej udržateľnosti hospodárenia Slovenskej republiky vrátane efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov, tak ako ich ústavný súd definoval najmä v PL. ÚS 13/2020 a PL. ÚS 13/2022.</p> <p>Napokon treťou rovinnou potenciálnych ústavných porušení, pri ktorej by ústavný súd musel v prospech ochrany ústavnosti zasiahnuť do parlamentných procedúr, môže nastať aj v prípade, ak parlament formálne dodrží ustanovenia zákona o rokovacom poriadku, no napriek tomu dôjde k porušeniu ústavou chránených práv alebo princípov. Ústavný súd k porušeniam ústavnosti pristupuje materiálne, t. j. nielen v optike súladu procesných postupov činnosti národnej rady so zákonom o rokovacom poriadku. Formálnym dodržaním litery zákona o rokovacom poriadku sa totiž v parlamentnej praxi môže zasiahnuť do ústavou chráneného záujmu. Takáto situácia je najmenej pravdepodobná, avšak napriek tomu ju nie je možné vylúčiť. Ak by sa aplikáciou ustanovenia zákona o rokovacom poriadku zasiahlo do ústavou garantovaných práv alebo princípov (napr. do princípu ochrany parlamentných menšín), mohlo by to signalizovať neústavnosť takéhoto ustanovenia zákona o rokovacom poriadku (porovnaj deklaráciu neústavnosti niektorých ustanovení zákona o rokovacom poriadku PL. ÚS 4/97).</p> <p>Na základe už uvedeného možno uzatvoriť, že aktívny zásah ústavného súdu do autonómie parlamentných procesov, osobitne pri rokovaní o návrhu zákona, nie je typický, no za istých okolností môže byť odôvodnený. Parlamentná autonómia nie je bezbrehá a neznamená absolútne vylúčenie možnosti kontroly parlamentu zo strany iných štátnych orgánov. Opačný názor by sa nevyhnutne dostal do konfliktu s princípom právneho štátu, ktorý predpokladá súdnu kontrolu a podriadenie každého štátneho orgánu (vrátane parlamentu) ústave. V prípade</p>

potreby môže ústavný súd svojím rozhodovaním nastoliť rovnováhu medzi parlamentnou autonómiou a princípom právneho štátu (PL. ÚS 6/2017). Pritom musí postupovať zdržanlivo a voliť triezvy prístup k posudzovaniu legislatívneho procesu, majúc na mysli minimalizáciu zásahov do právomoci iných orgánov (k tomu najmä PL. ÚS 48/03, PL. ÚS 23/05, PL. ÚS 4/2018, PL. ÚS 26/2019, PL. ÚS 25/2020, PL. ÚS 2/2020). Zdržanlivosť ústavného súdu sa v tejto otázke prejavuje tým, že ústavný súd rešpektuje pomerne širokú mieru úvahy národnej rady pri regulácii svojich vnútorných pomerov a zasahuje do nej len v nevyhnutných prípadoch (PL. ÚS 4/2018).

Namietané porušenie § 96 ods. 3 zákona o rokovacom poriadku:

Navrhovatelia namietajú skutočnosť, že 17. februára 2022 v prvom čítaní odmietnuté návrhy zákonov (parlamentné tlač č. 847, 848, 850) sa stali takmer v úplnosti predmetom pozmeňujúceho poslaneckého návrhu z 27. apríla 2022 k návrhu napadnutého zákona (parlamentná tlač č. 849). Tým namietajú porušenie § 96 ods. 3 zákona o rokovacom poriadku, ktorý v lehote šiestich mesiacov odo dňa neschválenia návrhu zákona zakazuje subjektom zákonodarnej iniciatívy opätovne podať rovnaký návrh zákona.

Toto ustanovenie zákona o rokovacom poriadku je interpretované a aplikované prostredníctvom rozhodnutí orgánov národnej rady v jednotlivých fázach legislatívneho procesu. Pri striktne jazykovom výklade, ktoré vo svojom stanovisku presadzuje vláda, by sa pravidlo zakotvené v § 96 ods. 3 o rokovacom poriadku malo vzťahovať výlučne na nové návrhy zákonov, a nie na pozmeňujúce a doplňujúce návrhy poslancov v neskorších fázach zákonodarného procesu. Takýto prístup by sa však nepochybne míňal hlavnému účelu, pre ktorý bolo toto pravidlo do zákona o rokovacom poriadku zavedené. Ak by ho totiž bolo možné obísť doplňujúcim alebo pozmeňujúcim poslaneckým návrhom v druhom alebo treťom čítaní, vytvárala by sa tým len formálna, no ľahko prekonateľná prekážka opätovného predkladania materiálne totožných návrhov zákonov. Účelom tejto normy je snaha o nezahlcovanie parlamentných schôdzi tými istými návrhmi zákonov, ktoré už boli v nedávnej minulosti poslancami odmietnuté. Ide o racionálne pravidlo, ktoré neporušuje ústavné právo poslanca na zákonodarnú iniciatívu. Snaží sa zefektívniť činnosť parlamentu. Inými slovami, toto pravidlo má materiálny zmysel, ktorý nemôže byť popretý striktným gramatickým výkladom, ktorým jeho obídienie odôvodňuje vláda.

Je preto očividné, že ak sa národná rada v prvom čítaní uznesie, že nebude pokračovať v rokovaní o návrhu zákona, neprijme k návrhu zákona žiadne uznesenie alebo ho neprijme v ďalších fázach zákonodarného procesu, možno návrh považovať za odmietnutý. Na takto odmietnutý návrh zákona sa potom vzťahuje § 96 ods. 3 zákona o rokovacom poriadku. Obsahovo totožný návrh (bez ohľadu na jeho označenie) by sa preto nemal opätovne „objaviť“ v zákonodarnom procese v lehote, ktorú stanovuje § 96 ods. 3 zákona o rokovacom poriadku. Ak by tomu tak nebolo a pravidlo by sa vnímalo formálne, a nie materiálne, paralyzovalo by to jeho účel.

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že procedurálny postup, ktorým sa doplnil predložený návrh dotýkajúci sa napadnutého predpisu, porušil § 96 ods. 3 zákona o rokovacom poriadku. V tomto smere je však potrebné odkázať na konanie sp. zn. PL. ÚS 6/2017, v ktorom ústavný súd uviedol, že „pri posudzovaní ústavnosti parlamentnej procedúry preto treba rozlišovať medzi tzv. poriadkovými predpismi (normami), ktorých účelom je len zabezpečenie účelnosti, hospodárnosti a vhodnosti postupu, prípadne inštruktívneho návodu na postup v určitej situácii, a normami, ktoré sa dotýkajú esenciálnych otázok (princípov) danej parlamentnej procedúry“. Ústavný súd konštatuje, že pravidlo § 96 ods. 3 zákona o rokovacom poriadku nemá ústavnú relevanciu. Bez ďalších legislatívnych pochybení preto nemá jeho nerešpektovanie ústavnoprávne konzekvencie. Šesťmesačná lehota zákazu predkladania obsahovo totožných

návrhov zákonov je lehotou procesnou, na ktorú dohliada národná rada. Jej nerešpektovaním sa môžu schôdze parlamentu zaplaviť obsahovo totožnými návrhmi a efektívnosť činnosti národnej rady môže takýmto postupom utrpieť. Ideálny stav prerokovania návrhov zákonov však nie je oblasť, do ktorej by mal ústavný súd zasahovať. Dodržiavanie tohto pravidla, ktoré vedie primárne k procesnej efektívnosti činnosti národnej rady v zákonodarnom procese, spadá do procesnej autonómie národnej rady. Porušenie tejto procesnej lehoty v tomto prípade svojou intenzitou nezasahuje žiaden z ústavných princípov či pravidiel zákonodarného procesu upravených v ústave. Na základe uvedeného preto porušenie pravidla stanoveného v § 96 ods. 3 zákona o rokovacom poriadku ústavný súd nehodnotí ako ústavne relevantné.

Pozmeňovací návrh poslanca v druhom čítaní:

Ďalšia námietka navrhovateľov sa opätovne vzťahuje na skutočnosť, že už odmietnuté návrhy zákonov v prvom čítaní (parlamentné tlač č. 847, 848, 850) boli takmer v úplnosti predmetom rozsiahleho pozmeňujúceho poslaneckého návrhu k návrhu napadnutého zákona (parlamentná tlač č. 849) v neskorej fáze zákonodarného procesu. Týmto postupom sa podľa ich názoru právo zákonodarných iniciatív poslancov „skrylo“ do práva poslancov na podávanie pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov. Podľa nich sa tým obišlo pripomienkové konanie, t. j. fáza, ktorou vládny návrh zákona prechádza pred podaním do parlamentu. Súčasne tvrdia, že týmto postupom sa redukovala, resp. obmedzila možnosť náležitej parlamentnej deliberácie. Pri spochybňovanom poslaneckom pozmeňujúcom návrhu kritizujú „minimalistické, iba formálne odôvodnenie jednotlivých zmien a absencia akejkoľvek reálnej diskusie k nim“. Týmto výhradami sa snažia prepojiť prerokovanie návrhu napadnutého zákona podľa zákona o rokovacom poriadku s porušením ústavných pravidiel. Nespochybňuje sa pri tom porušenie žiadneho konkrétneho ustanovenia zákona o rokovacom poriadku.

Za určitých, pomerne výnimočných okolností môže aj bez porušenia ustanovení zákona o rokovacom poriadku ústavný súd konštatovať neústavnosť zákonodarného procesu, ktorý viedol k prijatiu napádaného predpisu. Takáto situácia by mohla nastať, ak zákonodarný proces sice formálne prebehol v zmysle ustanovení zákona o rokovacom poriadku, no materiálne by sa týmto postupom ústavnou intenzitou negatívne zasiahlo do ústavou garantovaného práva alebo princípu. Aj keď navrhovatelia priamo neoznačili ústavné práva alebo princípy, ktoré mohli byť pri prerokovaní napadnutého predpisu negatívnym spôsobom zasiahnuté, možno konštatovať, že sa domáhajú predovšetkým negatívneho dopadu takéhoto postupu na politickú diskusiu, ktorej rozvinutie je pri zákonodarnom procese nevyhnutné. Absencia náležitej politickej diskusie je prepojitelná najmä so slobodnou súťažou politických síl v demokratickej spoločnosti, a to predovšetkým s právom politickej opozície zapojiť sa do zákonodarného procesu. Toto právo patrí všetkým poslancom a je prepojitelné so zásadou náležitého parlamentného prerokovania návrhu zákona vyplývajúceho primárne z čl. 31 ústavy.

Zákonodarný proces v národnej rade má predovšetkým vytvoriť priestor pre náležitú deliberáciu a „obrusovanie hrán“ predloženého návrhu zákona. Návrh zákona by preto mal prejsť všetkými fázami zákonodarného procesu. Pôvodne tri vládne návrhy zákonov (parlamentná tlač č. 847, 848, 850) absolvovali fázu tzv. prípravy v orgánoch výkonnej moci. Následne boli do parlamentu predložené ako vládne návrhy zákonov. Národná rada ich v zákonodarnom procese odmietla už v prvom čítaní. Počas prvého čítania sa zisťujú základné predpoklady na to, či je zákon formálne v poriadku a či je z obsahového hľadiska „zrelý“ pre ďalšie fázy zákonodarného procesu. Predmetné tri návrhy zákonov, ktoré sa dotýkali napadnutej právnej úpravy (parlamentná tlač č. 849), boli postupom podľa § 73 zákona o rokovacom poriadku vylúčené z ďalšieho zákonodarného procesu. Následne však boli cestou poslaneckého návrhu „vzkriesené“ v záverečnej fáze

druhého čítania.

Naznačený postup nemusí byť v zákonodarnom procese neobvyklý. Rozhodnutia národnej rady pri prerokovaní návrhov zákonov môžu byť nielen odborné, ale aj politické. Môže sa preto stať, že aj návrhy zákonov, ktoré spĺňajú všetky predpoklady na ďalší postup zákonodarným procesom, budú z politických dôvodov zamietnuté. Spôsob a metódy prerokovania návrhov zákonov môžu byť totiž výsledkom politickej taktiky pri zákonodarnom procese, keďže politické metódy pri tomto postupe patria do konceptu parlamentnej autonómie. Ústavný súd nehodnotí ich vhodnosť, resp. ideálny stav zákonodarného procesu. Poslanci národnej rady sa za prípadné pochybenia, a to aj pri zákonodarnej činnosti, politicky zodpovedajú občanom v pravidelne sa opakujúcich voľbách. Napriek tomu však ústavný súd nemôže rezignovať na dohľad nad ústavnosťou, ktorá sa dotýka konceptu parlamentnej autonómie. Pri tom je však primerane zdržanlivý a do parlamentných procedúr zasiahne výlučne v situáciách, keď ústavnou intenzitou dôjde k negatívnemu zásahu do výkonu ústavných práv alebo princípov.

Na základe podkladov, ktoré ústavnému súdu doručili navrhovatelia, vláda, národná rada, ako aj na základe informácií, ktoré si ústavný súd zabezpečil vlastnou činnosťou, mal ústavný súd za preukázané, že pri prijatí napadnutého zákona (v tom čase parlamentná tlač č. 849) sa rozvinul riadny zákonodarný proces, v ktorom sa zúčastnili všetky relevantné subjekty. Navrhovatelia neuviedli nič relevantné, čím by z obsahového hľadiska podporili svoje tvrdenia o neústavnosti procesu prijímania napadnutého právneho predpisu. V podstatnom rámci boli dodržané všetky základné záruky riadneho legislatívneho procesu v právnom štáte.

Navrhovatelia tvrdia, že pozmeňovací návrh, ktorý vo veľkých častiach konzumoval pôvodné parlamentné tlače č. 847, 848, 850, bol neprimerane dlhý. Ústavný súd ale nemôže posudzovať rozsah pozmeňovacieho návrhu ako dôvod na deklaráciu neústavnosti právneho predpisu. Stanovením ideálnej, primeranej či neprimeranej dĺžky pozmeňujúceho či doplňujúceho návrhu bez prepojenia na porušenie ústavných práv alebo princípov by ústavný súd neprimeraným spôsobom zasiahol do parlamentnej autonómie.

Navrhovatelia tvrdia aj to, že diskusia k pozmeňovaciemu návrhu bola nedostatočná. Ústavný súd však zistil, že počas druhého čítania k parlamentnej tlači č. 849 mali všetci poslanci možnosť sa k predmetnému doplňujúcemu návrhu vyjadriť. Niektorí z nich túto možnosť počas schôdzy národnej rady 26. a 27. apríla 2022 aj využili. Nedošlo teda k obmedzeniu parlamentnej deliberácie, hoc sa táto uskutočnila bez účasti výborov. Táto výhrada by sa však vzťahovala na každý pozmeňujúci a doplňujúci návrh poslancov, ak sa rozhodnutím národnej rady neuplatní postup podľa § 29 ods. 2 zákona o rokovacom poriadku. Okrem toho predkladateľ podľa § 94 ods. 2 zákona o rokovacom poriadku vyslovil súhlas s predmetným doplňujúcim poslancekým návrhom, ktorý návrh zákona rozšíril. Národná rada rozhodla aj o skrátení 48-hodinovej lehoty na hlasovanie o návrhoch zo spoločnej správy výborov a o pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch podaných na schôdzi národnej rady (§ 83 ods. 4 zákona o rokovacom poriadku). Pri prerokovaní parlamentnej tlače č. 849 sa pristúpilo aj k postupu podľa § 84 ods. 2 zákona o rokovacom poriadku, podľa ktorého sa tretie čítanie uskutočnilo okamžite po skončení druhého čítania. Aj v treťom čítaní sa uskutočnila diskusia, hoc len krátka.

Ústavný súd v zákonodarnom postupe pri prerokovaní parlamentnej tlače č. 849 nespozoroval porušenia, ktoré by bránili otvorenej diskusii zástancov konkurenčného názoru či narušovali právo parlamentnej menšiny (parlamentnej opozície) na prezentovanie názoru a kontrolu vládnucej väčšiny. Neschvaľuje konštantné skracovanie lehôt, ktoré je pri zákonodarnom procese v národnej rade čoraz častejšie, rešpektuje však parlamentnú autonómiu, do ktorej môže s ohľadom na princíp del'by moci vstúpiť len výnimočne, pri ústavne

relevantnom nerešpektovaní ústavných práv alebo princípov.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že v procese prijímania napadnutého zákona nekonala národná rada svojvoľne. Parlamentná diskusia a ústavná požiadavka, aby zákony vyjadrovali vôľu poslancov, sú navzájom previazané. Obmedzenie diskusie ovplyvňuje tvorbu vôle poslancov. Diskusia je jedným zo zmyslov parlamentnej procedúry. Všetky strany zúčastnené na parlamentnej procedúre majú dostať príležitosť sa s prerokúvanou vecou oboznámiť a zároveň sa k nej vyjadriť (PL. ÚS 26/2019). Niektorí poslanci tento priestor čiastočne využili, prípadne čiastočne dobrovoľne nevyužili. Ochrana parlamentnej menšiny nemá za cieľ chrániť menšinu pred rozhodnutiami väčšiny, ale umožniť menšine prezentovať svoj názor v rozhodovacom procese parlamentu (PL. ÚS 13/2022). Preto nemožno ako zásadnú brať výhradu navrhovateľov, podľa ktorej sa pripomienky odbornej verejnosti, stanoviská stavovských organizácií ani pripomienky súdnej rady nezohľadnili. Konečné rozhodnutie parlamentu v zákonodarnom procese je výsledkom väčšinového rozhodovania, ktoré, aj keď nebude podporené všetkými poslancami parlamentu (a ani to v zásade nie je potrebné očakávať), musí byť výsledkom procesu, v ktorom mal každý poslanec rovnakú možnosť na konečnú podobu rozhodnutia parlamentu vplývať (PL. ÚS 6/2017). Ústavný súd preto ani pri tejto výhrade navrhovateľov nemôže konštatovať ústavne relevantné dôvody na deklaráciu neústavnosti napadnutého predpisu.

Súdna rada v legislatívnom procese:

Navrhovatelia ďalej tvrdia, že súdna rada nemá v legislatívnom procese bežné postavenie, ak sa návrh právneho predpisu dotýka organizácie súdnej moci. Vychádzajú pritom z postavenia súdnej rady v rámci organizácie súdnej moci a súčasne § 4 ods. 1 písm. f) zákona o súdnej rade. Zákon o súdnej rade vychádza z ústavnej blankety čl. 141a ods. 6 písm. k), a preto mu navrhovatelia pripisujú ústavnú relevanciu. Domnievajú sa, že súdna rada z povahy svojho ústavného postavenia patrí k nezastupiteľnému a neopomenuteľnému pripomienkujúcemu subjektu pri rozhodovaní o organizácii súdov. Tvrdia, že súdna rada bola činnosťou národnej rady pri výkone svojich právomocí obmedzená.

Osobitné postavenie súdnej rady v legislatívnom procese vyplýva z koncepcie čl. 141a ods. 1 ústavy, ktorý ju definuje ako ústavný orgán sudcovskej legitimity. Podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona o súdnej rade patrí do pôsobnosti súdnej rady aj zaujímanie stanovísk „k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich organizáciu súdnictva, konanie pred súdmi a postavenie sudcov“. Práve preto sa v priebehu legislatívneho procesu k takýmto návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov očakáva diskusia predkladateľov takýchto zmien s predstaviteľmi súdnej rady. Na druhej strane je ale potrebné dodať, že toto zákonné ustanovenie samo osebe nemá ústavnú relevanciu. Pri prípadnom negatívnom stanovisku súdnej rady k takýmto návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov či v prípade, ak sa súdna rada vôbec nevyjadrí, nie je legislatívny proces možné považovať za ústavne nekonformný. Uvedené zákonné ustanovenie vyjadruje možnosť súdnej rady sa k takýmto návrhom vyjadrovať a nerobí z nej ústavne privilegovaný subjekt legislatívneho procesu. S takýmto postavením súdnej rady nepočítajú ani právne predpisy upravujúce legislatívny, zákonodarný či ústavodarný proces, t. j. ústava, zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon o rokovanom poriadku, Legislatívne pravidlá tvorby zákonov (schválené uznesením národnej rady č. 19/1997 Z. z.) či Legislatívne pravidla vlády Slovenskej republiky (schválené uznesením vlády Slovenskej republiky zo 4. mája 2016 č. 164).

Uvedené ale neznamená, že úloha súdnej rady je pri legislatívnych návrhoch dotýkajúcich sa výkonu súdnictva irelevantná. Stanoviská súdnej rady k takýmto zákonom majú pre predkladateľa dôležitú výpovednú hodnotu. Nie sú však

preňho pri postupe v legislatívnom procese záväzná. Úloha súdnej rady je na ústavnej úrovni predovšetkým zdôraznená pri následnej kontrole ústavnosti prostredníctvom oprávnenia predsedu súdnej rady podať návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov, ak ide o právne predpisy týkajúce sa výkonu súdnictva. Práve pre toto oprávnenie, ktorým môže predseda súdnej rady aktivovať súdny prieskum ústavnosti relevantných ustanovení, by predkladateľ mal už v priebehu legislatívneho procesu zásadným spôsobom brať do úvahy vyjadrenia súdnej rady k predkladaným návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov.

Ústavný súd má navyše preukázané, že v legislatívnom procese, ktorý viedol k prijatiu napádaného predpisu, sa súdna rada ku koncepcii tzv. „súdnej mapy“ (t. j. k pôvodným vládnym návrhom zákonov) od roku 2020 vyjadrovala opakovane v štádiu tzv. medzirezortného pripomienkového konania. Jednotliví členovia súdnej rady sa k predmetným vládnym návrhom vyjadrovali aj verejne. Súdna rada oficiálne zaujala stanoviská a navrhla pripomienky k viacerým aspektom reformy „súdnej mapy“, a to najmä uznesením č. 327/2020 zo 4. decembra 2020, uznesením č. 32/2021 zo 16. februára 2021, ako aj uznesením č. 247/2021 zo 14. októbra 2021. Využila tým svoju právomoc vyplývajúcu zo zákona. V rámci legislatívneho procesu uplatnila aj viaceré zásadné pripomienky, ktoré boli prerokované počas rozporového konania k predmetným vládnym návrhom zákonov. Z nesúhlasu niektorých členov súdnej rady, resp. ani prípadného nesúhlasu súdnej rady ako celku s návrhmi zákonov, ktoré sa dotýkajú organizácie súdnictva a ktoré členovia súdnej rady mali možnosť prerokovať, nemožno bez ďalšieho vyvodit' neústavnosť národnou radou prijatého zákona.

Práve už uvedené skutočnosti odlišujú postavenie a význam súdnej rady od iných ústavných orgánov, ktorých úlohu v rámci legislatívneho procesu ústavný súd doteraz posudzoval. Ak napríklad vo veci sp. zn. PL. ÚS 13/2022 ústavný súd v okolnostiach prejednávanej veci artikuloval, že pri legislatívnom procese nebol zabezpečený prístup poslancov k vyjadreniam Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, učinil tak v súvislosti s ústavnou hodnotou dlhodobej udržateľnosti hospodárenia Slovenskej republiky (ktorá má nielen hmotnoprávny, ale aj procesný rozmer), ktorej nositeľom sa s účinnosťou od 1. januára 2021 stal čl. 55a ústavy. Ústavné a zákonné postavenie súdnej rady v legislatívnom procese je v porovnaní s Radou pre rozpočtovú zodpovednosť ale nepochybne odlišné. Podľa zákonnej úpravy môže súdna rada zaujímať stanoviská k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich organizáciu súdnictva, konanie pred súdmi a postavenie sudcov. Na rozdiel od čl. 55a ústavy sa takýmito stanoviskami nechráni žiaden procesný rozmer ústavou chránených hodnôt. To znamená, že ak by sa aj súdna rada nevyjadrila k prebiehajúcejmu legislatívnemu procesu, ktorý smeruje k úprave pomerov v organizácii súdnictva, nedošlo by k porušeniu ústavou chránených záujmov procesnej povahy porovnateľných s ústavnou hodnotou manifestovanou v čl. 55a ústavy. Inak povedané, úlohu súdnej rady ústavný súd vníma ako kľúčovú najmä s ohľadom na obsahový ústavný súlad už platných právnych predpisov, nie pri posudzovaní ústavného presahu opatrení v rámci legislatívneho procesu. Ďalšie odlišenie predstavujú už konštatované zásadne iné skutkové okolnosti prejednávanej veci (bod 47), z ktorých vyplýva, že členovia súdnej rady mali príležitosť sa k dotknutým vládnym návrhom vyjadriť a súdna rada taktiež opakovane oficiálne zaujímala stanoviská a navrhovala pripomienky k viacerým aspektom reformy „súdnej mapy“. Uvedené znamená, že v tomto prípade nedošlo k obídniu úlohy súdnej rady v legislatívnom procese tak, ako to tvrdia navrhovatelia.

K namietanému nesúladu s ústavnou zásadou nepreložiteľnosti sudcu:

Ústavný súd sa už v sp. zn. PL. ÚS 12/04 zaoberal otázkou ústavnej zásady nepreložiteľnosti sudcov pri preložení sudcov zaniknutých súdov na iné súdy, ktoré nastalo z dôvodu reorganizácie súdnictva. V tom čase platná a účinná úprava čl. 148 ods. 1 ústavy explicitne nerátala s možnosťou preloženia sudcu na základe novej súdnej organizácie. Ústavný súd však toto ustanovenie

neinterpretovať izolovane, ale systematicky, v spojitosti s čl. 143 ods. 2 ústavy. Ústavná úprava totiž aj v tom čase umožňovala zákonom regulovať sústavu súdov vrátane ich pôsobnosti, organizácie a konaní pred nimi. Úprava ustanovenia súdov a súdnych obvodov teda už implicitne rátať aj s potenciálnym presunom pracovného výkonu dotknutých sudcov. V sp. zn. PL. ÚS 12/04 bola organizácia súdnej moci zaradená do oblasti plnenia pozitívneho záväzku štátu reálne uplatňovať základné právo na súdnu ochranu, ktoré môže mať teda za následok aj (nedobrovoľný) prechod sudcu na iný súd. Podľa vtedy účinnej ústavnej úpravy preto ústavný súd nepovažoval takéto preloženie sudcov na nové miesto výkonu sudcovskej činnosti za zásah do ústavného princípu nepreložiteľnosti sudcu, ako ani za zásah do osobnej nezávislosti preloženého sudcu.

Ústavný zákon č. 422/2020 Z. z., ktorý menil a doplnil ústavu, inter alia v novelizovanom čl. 148 ods. 1 nadviazal na v sp. zn. PL. ÚS 12/04 načrtnutú ústavnú súladnosť preloženia sudcov bez ich súhlasu pri zmene sídel súdov. Do uvedeného článku bolo v tomto smere pridané znenie, podľa ktorého „*súhlas sudcu s preložením sa nevyžaduje pri zmene sústavy súdov, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie riadneho výkonu súdnictva; podrobnosti ustanoví zákon*“. Dôvodová správa k tomuto ustanoveniu okrem iného uvádza aj to, že «Sústava súdov nie je statická, ale podlieha zmenám v súvislosti so zriadením súdov alebo ich rušením. Z čl. 143 ods. 2 ústavy vyplýva, že sústavu súdov dotvára zákonná úprava, resp. súdy, okrem najvyšších súdov, sú zriaďované a rušené zákonom. (...) Z povahy vecí je zrejmé, že pri zmene v sústave súdov dochádza k tomu, že sudca prestáva pôsobiť na jednom súde (zrušovaný súd) a pokračuje vo výkone funkcie na inom súde (nástupnícky súd). Tento následok doteraz vždy reguloval zákon v súlade s čl. 143 ods. 2 ústavy. Navrhovaná ústavná zmena tento mechanizmus potvrdzuje, ale navyiac mu dáva materiálny rozmer, pretože jeho využitie umožňuje len v nevyhnutnej miere s cieľom zabezpečiť výkon súdnictva. (...) Cieľ „zabezpečiť výkon súdnictva“ treba posudzovať s ohľadom na naplnenie poslania súdov, ktorým je poskytnutie súdnej ochrany, t. j. konať a rozhodovať o právach a právom chránených záujmoch osôb v konkrétnom prípade...» Z uvedeného zámeru ústavodarcu možno odvodiť, že ústavná súladnosť napadnutého predpisu bude zachovaná, ak zákonom reorganizovaná sústava súdov bude aj naďalej garantovať zabezpečenie riadneho výkonu súdnictva.

Predseda súdu ako orgán správy súdov síce rozvrhom práce riadi činnosť súdu, no pri jeho príprave nerozhoduje svojvoľne. Predseda súdu, rovnako ako do prijatia napádaného predpisu, musí rozvrh práce prerokovať so sudcami a následne aj so sudcovskou radou príslušného súdu. Navyše, napadnutý predpis zaviedol pravidlo, podľa ktorého zmeniť miesto výkonu funkcie sudcu v rozvrhu práce zo sídla súdu na pracovisko alebo naopak možno len s predchádzajúcim súhlasom dotknutého sudcu. Bez súhlasu sudcu možno zmeniť miesto jeho výkonu funkcie len s predchádzajúcim súhlasom súdnej rady, ak je to potrebné pre riadny chod príslušného súdu. Tieto garancie vyplývajú explicitne z citovaných ustanovení napádaného predpisu. Poistka proti zneužitiu právomoci predsedu súdu, ktorá by mohla mať manipulatívne či šikanózne tendencie zo strany predsedu súdu pri tvorbe rozvrhu práce, je naplnená v potrebe prerokovať návrh rozvrhu práce so sudcami a sudcovskou radou príslušného súdu, no aj potrebným schválením prípadného takéhoto rozhodnutia na rokovaní súdnej rady, ak je to potrebné pre riadny chod súdu. Zloženie súdnej rady, ako aj jej ústavné vymedzenie, ktoré ju definuje ako ústavný orgán sudcovskej legitimity (čl. 141a ods. 1 ústavy), vytvára dostatočné záruky pred prípadnou svojvoľou zo strany predsedu súdu. Súdna rada posúdi, či zmena výkonu sudcu bola pre riadny chod súdu nevyhnutná, teda či tento cieľ nebolo možné dosiahnuť iným, menej invazívnym spôsobom. Napokon, ak aj napriek uvedeným postupom sa bude preradený sudca domnievať, že došlo k neoprávnenému zásahu do jeho ústavných práv, môže sa obrátiť na ústavný súd postupom podľa čl. 127 ústavy. Na základe toho možno uzavrieť, že platný právny poriadok vytvára dostatočné záruky proti prípadným tendenciám zneužitia právomoci predsedu súdu pri tvorbe rozvrhu práce, ktorý by navrhoval zmenu výkonu práce sudcu v rámci

	<p>konkrétneho súdneho obvodu.</p> <p>Argumentácia v návrhu vychádza aj z niektorých rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré riešili otázky zásahu do nezávislosti sudcov pri ich nedobrovoľnom preložení. V oboch uvádzaných prípadoch však išlo o skutkovo veľmi odlišné situácie bez náležitých záruk proti zásahom do nezávislosti súdnej moci. Navrhovatelia citujú pasáže rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva bez adekvátneho zdôvodnenia a previazania s namietanou právnou úpravou. V rozhodnutí vo veci Gumenyuk proti Ukrajine, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 22. novembra 2021, č. 11423/19, išlo o skutkovo iný prípad s odlišnými právnymi dôsledkami (zákonom vykonaná reorganizácia súdnej moci, pri ktorej boli niektorí sudcovia Najvyššieho súdu Ukrajiny vylúčení z výkonu súdnej moci na novozriadenom Najvyššom súde, hoc im bol zachovaný sudcovský plat). V rozhodnutí vo veci Bilgen proti Turecku, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. júna 2021, č. 1571/07, bolo konštatované porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže v tureckej legislatíve chýbala efektívna možnosť jednotlivca (sudcu) odvolať sa proti rozhodnutiu o nedobrovoľnom preložení sudcu na nezávislom súde. Návrh taktiež spomína rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie W. Ž., rozsudok zo 6. októbra 2021, C-487/19. V tomto prípade sa skutkovo riešilo preradenie sudcu medzi dvomi oddeleniami toho istého súdu, čo za určitých okolností môže porušovať zásadu neodvolateľnosti a nezávislosti sudcov. V rozhodnutí sa však neriešila zmena miesta výkonu práce sudcu, ktorá je pre návrh na začatie konania podstatná. Z dôvodu zásadných rozdielov v skutkových okolnostiach medzi citovanými rozhodnutiami uvedených súdnych inštancií a na ústavnom súde posudzovaného návrhu na začatie konania ústavný súd nepovažoval citované argumenty navrhovateľov za relevantné pre konečné rozhodnutie v tejto veci.</p> <p>Ústavný súd návrhu nálezom nevyhovel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>Súdna rada Slovenskej republiky návrh sudca rokovací poriadok súlad-súlad právnych predpisov Národná rada Slovenskej republiky súd</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.